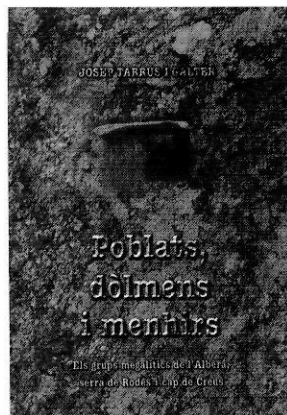

- FÀBREGA, Xavier; HOMS, Ramon. *El misteri de Quintaforca*. Barcelona: Barcanova, 2003. 184 p.
- FARRIOL, Jaume. *El món des de la vall del Tenes*. Barcelona: Mediterrània, 2003. 176 p.
- GIRALT-MIRACLE, Pau. *Visions panoràmiques de les comarques gironines*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2003. 84 p.
- GRANELL NOGUÉ, Glòria. *Prudenci Bertrana: els primers passos de l'artista*. Girona: Ajuntament, 2003. 256 p.
- GRAS, Jaume. *La Cerdanya: Històries i paisatges*. Barcelona: Viena, 2003. 81 p.
- GRAU, Anna. *Endarrerir aquesta gent*. Barcelona: Columna, 2003. 248 p.
- ILLAS, Edgar. *El gel de bany sobre l'esponja*. Barcelona: Columna, 2003. 154 p.
- La innovació docent a la Universitat de Girona*. Girona: UdG, 2003. 223 p.
- Memòria 1997-2002. Institut de Química Computacional*. Girona: UdG, 2003. 145 p.
- NADAL, Mar [coordinació]. *Habitatges a la Fosca: propostes per a una nova ordenació / Dwellings in La Fosca: proposals for a new planning*. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2003. 75 p.
- PABLO, Moisès de. *Segle XXI*. Tarragona: El Mèdol, 2003.
- PAGÈS JORDÀ, Vicenç; PUIG, Jordi. *El Baix Empordà*. Barcelona: Triangle Postals, 2003. 290 p.
- PLUJÀ, Arnau. *Llançà al segle XVII*. Girona: Brau, 2003. 346 p.
- PUNSETÍ I PUIG, Daniel; SABATER I SELRÀ, Daniel. *A peu pel Baix Empordà: 20 itineraris de senderisme entre garbí i tramuntana*. Barcelona: Cossetània, 2003. 157 p.
- RIERA I PAIRÓ, Albert. *La Senyoria episcopal de Bàscara i l'organització de l'espai (1055-1302)*. Figueres: Institut d'Estudis Empordanesos, 2003. 311 p.
- ROVIRA, Teresa; TERRADAS, Robert. *Arcadi Pla i Masmiquel*. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2003.

sepulcres megalítics; l'inici de la metal·lúrgia, ja vers el final del període, etc.

Josep Tarrús ens presenta en aquesta voluminosa obra els resultats de 25 anys de constants treballs de documentació i recerca arqueològica al voltant dels abundants vestigis dels grups humans que van viure just en aquest període a l'extrem nord-oriental de Catalunya. En aquest extens treball, que constitueix la seva tesi doctoral, l'autor ens explica tots els detalls coneguts de cada un dels 156 jaciments arqueològics que inclou, i on trobem algun poblat, un gran nombre de sepulcres megalítics i diversos menhirs i roques amb gravats. Josep Tarrús, però, no es limita a fer un inventari o un corpus, sinó que utilitza aquestes dades per apropar-nos al paisatge d'aquella època, a les característiques de les pràctiques funeràries d'aquelles comunitats, a la seva estructura social, les seves formes d'ús del territori, etc. El treball, molt ben editat, es completa amb un important suport gràfic i amb diversos apèndixs on es recull una ampla bibliografia (on potser trobem a faltar referències d'autors de l'àmbit anglosaxó), la relació del conjunt de jaciments estudiats o un índex de les il·lustracions.

Estem davant d'un treball extens, redactat en un excel·lent català, que reflecteix perfectament el nivell de la recerca arque-

ològica sobre la prehistòria recent a casa nostra, amb tot el que s'ha avançat i de la manera que això s'ha fet en aquests darrers 25 anys i que, per tant, també reflecteix les mancances que encara tenim.

El treball de Josep Tarrús constitueix, sens dubte, una important aportació al coneixement de la prehistòria recent a casa nostra. Per moltes raons, com la quantitat d'informació que inclou o la quantitat d'aspectes que tracta, esdevindrà un llibre de referència per als especialistes, però també és un llibre que pot interessar un públic molt més ampli, ja que pot ajudar el lector no especialitzat a acostar-se amb un llenguatge planer a les comunitats humanes que van construir i utilitzar un dels elements del passat que més han influït en molts aspectes del nostre imaginari col·lectiu, els sepulcres megalítics.

Xavier Clop García

Schubert a quatre mans

Carlos Lama & Sofia Cabruja.
Schubert (Fantasia in F Minor) – Brahms – Dvorák
CD, KNS Classical, Four hands piano series, 2002.

És innegable que les interpretacions del duet de pianistes gironins Carles Lama i Sofia Cabruja a quatre mans desprenen una química especial. Amb una ja considerable trajectòria a les espatlles, com a professors (al conservatori Isaac Albéniz de Girona) i també com a duet estable des de fa quinze anys, Lama i Cabruja ens ofereixen ara la seva visió particular d'obres de Schubert, Brahms i Dvorák, tot seguint una línia discogràfica coherent que continua, almenys fins aquest moment, essent fidel a Schubert i Brahms.

La *Fantasia en fa menor D. 940* de Schubert, que ha format part del seu repertori durant força temps, la trobem a les seves mans madurada i amb una sonoritat plenament inserida en l'ambient schubertià, d'elegància i seducció, que troba els seus millors moments en el conegut tema de l'*allegro molto moderato* i en el relleu que prenen els diversos temes, tant quan apareixen al primer com al segon piano, fet que ens corrobora la competència i el saber-se escoltar dels intèrprets.

La predilecció de Brahms per les variacions hi és representada per *Variacions*

sobre un tema de Schumann, op. 23, integrades per tema i deu variacions, l'última de les quals és una colpidora variació a ritme de marxa fúnebre. Els intèrprets parteixen d'un tema shumannià que conté, en la versió que ens ofereixen, tota la sobrietat rigorosa de Brahms, però sense perdre la delicadesa de l'esperit de Shumann. Les variacions se succeeixen amb riquesa en els tractaments sonors i amb un segon piano sempre sòlid que forneix una base sonora adequada al caràcter de cada variació i que ajuda constantment els *cantables* del primer piano.

Finalment, el CD inclou tres impagables danses de Dvorák: la dansa op. 46 núm. 1 en Do M, la dansa op. 72 núm. 2 en Mi m i l'op. 46 núm. 8 en Sol m. Lama i Cabruja es troben a gust amb els trepidants ritmes eslaus de les dues danses de l'opus 46 i ens ofereixen una sorprenent dansa, op. 72 núm. 2, d'un lirisme molt ben aconseguit.

En la tria del so del CD s'ha descartat l'estudi (crec que encertadament) i s'ha optat pel piano Steinway de l'auditori Viader de la Casa de Cultura, que en general ofereix àmplies possibilitats als dos músics, tot i que a vegades, en els moments de *fortissimo*, afecta certa saturació sonora, a causa segurament de l'acústica de la sala que acull aquest instrument tan imponent. Per acabar, només un petit retret extramusical, que no resta interès

a un CD ben recomanable: la necessària voluntat d'aconseguir una àmplia difusió (i segurament les directrius de la casa discogràfica) aconsellen l'ús de l'anglès al llibret de presentació, però hauria estat d'agrair que l'anglès no en fos la llengua exclusiva. I el català?

Laia Frigolè i Arpa

Més de mil anys d'un poble

PLUJÀ I CANALS, Arnald.
Palau-saverdera. Mil anys de senyors i pagesos.
 Ajuntament de Palau-saverdera.
 Figueres, 2003. 448 p.

Poc s'imaginava l'Ajuntament que el llibre que encarregà ara fa quatre anys podria fornir un volum tan considerable. L'autor, Arnald Plujà, especialitzat en l'estudi general del cap de Creus i vinculat per arrels familiars al poble, ha esmerçat moltes hores en una recerca documental que l'ha portat a visitar més de quaranta arxius —que li haguessin

permès dedicar un capítol a les fonts documentals emprades—, a part d'entrevistar-se amb nombrosos col·laboradors del mateix poble, tasca que s'ha reflectit en l'ingent volum d'informació que hi aplega, ja no només d'interès local, sinó també per a estudis més amplis.

Palau-saverdera ja era conegut per ser el lloc d'origen del protagonista del manuscrit de memòries del pagès Sebastià Casanovas, del s. XVIII —publicat el 1986 amb l'estudi i transcripció de M. Àngels Anglada—, i per la seva riquesa megalítica, però el present estudi monogràfic, que comprèn des del seu origen prehistòric fins al segle XX, representa una fita importantíssima que durant anys serà difícil de superar.

Plujà estructura el seu estudi en set grans apartats: el marc geogràfic; la prehistòria, amb l'important poblament neolític de Can Isac; la història, amb deu capítols de recorregut cronològic i un primer estudi a destacar dels senyors feudals de l'indret —Sagarriga, Vilamarí, Vilarig, Lanuza, els marquesos de Dosaiçgues—; un apartat amb diferents monogràfics, com el dedicat a la capella de Sant Onofre o als darrers boscos, i d'altres més costumistes com el futbol, sastres i modistes...; un seguit de censos, dades i estadístiques —els seixanta masos, entre desapareguts i actuals—, i per cloure, la reproducció i la transcripció d'un annex documental molt

encertat. Hi destaca, per la seva originalitat, l'anàlisi minuciosa dels registres parroquials, els quals serveixen de base a l'autor per elaborar una relació genealògica de l'evolució i l'origen de les famílies palauenques més antigues, acompanyada de la llista de parents que venien de fora, sobretot lògicament de municipis veïns.

Una de les virtuts que hem de comentar de l'obra és l'esforç de Plujà, a més del rigor i precisió en les fonts consultades, per recuperar les vivències col·lectives. L'estructuració d'aquest treball li atorga un altre valor molt preuat: l'apropament a la gent de Palau-saverdera, és a dir, és un estudi històric del poble on tothom pot veure's reflectit i que en forma part. Destaquem també l'elevat nombre i la gran riquesa gràfica de les imatges reproduïdes, que fan la lectura més agradable. Quant a l'edició, en tapa dura i de grandària i pes considerables, fa el volum poc manejable, però en canvi evita que hi calguin fulls desplegable de plànols del terme.

El «balcó de l'Empordà», com és conegut aquest municipi que seu a l'ombra del cenobi de Sant Pere de Rodes i de la capella de Sant Onofre, en la muntanya de Verdera, ofereix magnífiques vistes de la plana empordanesa, algunes preses pel mateix autor, però que hagués estat encertat datar, encara que fos de manera aproximada.

Erika Serna i Coba